Ufficio Stampa della Provincia autonoma di Trento
Piazza Dante 15, 38122 Trento
Tel. 0461 494614 - Fax 0461 494615
uff.stampa@provincia.tn.it

COMUNICATO n. 3580 del 25/11/2026

In di Depero Saal di sitmmen un di arbat vodar trentinar nètz

A Provìntz kontra dar heftekait afte baibar

[Cimbro] In khemman dar internatzionalege tage zoa azta nemear saibe heftekait afte baibar dar Trentino vornaügart soi untarlengse alle pittnåndar. An menta mòrgan in di Depero Saal istitutziongen un sotziàl realtet vodar ünsarn provìntz soinse gevuntet zo reda übar di date boda ågian disan problèm un zo vorstiana baz ma mage tüan zoa azta dise gåntz schaülan sachandarn nemear vürkhemmen. Dar trèff durchgevüart von djprnalìstn Francesco Marcovecchio un Alessia Negriolli, izzese offegetånt pittar rede von vorsitzar vodar Provìntz Maurizio Fugatti. "Dar protokòll untarschribet 'z djar 2024 hatt 'z zil zo lega panåndar alle di kompetentzan un di hilfan bodada soin zoa hintarzohalta in riskio bodada sichar iz. Di date bobar haüt gian z'sega mochanaz machan pensàrn: aftna sait sebar ke dise sachandarn soin mindar gemeldet, aftz d'åndar soinda vil gekreschart di sèlln boda vorsan informatziongen un hilfe in ünsarn zentrum kontra dar heftekait. 'Z soinz nümmar boda mochan khemmen gelest garècht: azta aftna sait billz soin gemuant ke 'z izta mearar mångl vo hilfe, afta åndar khönsa ke di arbat vürgevüart von istitutziongen in di lentar geat guat zo vorstiana daz sèll boda håm mångl di baibar. Un ditza iz sichar eppaz guatz – asó hatta khött dar vorsitzar – di arbat gemacht pittnåndar vodar Provìntz pinn provintziàl Rat mocht gian vürsnen asó un hèrta pezzar. Vorz djar 2027 o barpar gian vür zo vornaügra di strumentn von zentrum boda soin in ünsarne lentar. Alle djar di Provìntz lekk untar 1,7 mildjü euro zo sichra azta di zentrum un di schütz haüsar mang gian vür z'arbta azpe 'z hatt z'soina. 'Z djar boda khint bartnda soin mearare pöst in di schütz hausar un darzuar barpar offetüan zboa naüge schaltarla, ummaz in di Burge un daz åndar atz Tione vo Tria un bartna o gian vür di kürs vor di sèlln boda håm gemacht schaülane sachandarn. Dena bartma mochan arbatn zo geba ekonòmesche autonomì: in Progettone, baispil, soinda hintargehaltet zbuantzekh pletz lai vor baibar boda håm patirt heftekait, darzuar habar vürgelekk zo kreschra in schèk zoa zo maga auzhaltn bazta khint gezert in rècht. No mearar bichte – hatta gemacht verte zo khöda dar Fugatti – iz dar tèma bo zo venna herbege vor di baibar boda håm sött problème. 'Z djar 2026, darzuar saitma gånt vürsnen zo macha informatziong übarhaup vor bazta vürkhint in baibar her eltar. Legante untar alle soine struktùrn un pittnåndar pinn òrgane von Stato, dar Trentino mage gian vür auzolega an modèll boda khint ågeschauget, ombrómm aftz ditza ünsar autonomì mocht machan di diferentz.

Dar trèff izzese offegetånt pinn schauspil "Di dörn vodar bòkkl" augelekk vo Grenzland Aps, pittar redjìa vodar Luisa Pachera.

Dar vorsitzar von provitziàl Rat **Claudio Soini** hatt gedenkht ke: "Di heftekait afte baibar geat kontra dar fraihait von mentsch ma kontra di vèrt bodase gruntn ünsarne kamòuschaftn o. Azpe provintziàl Rat khöbar an starchan nò in aniaglana form vo heftekait un an ja konvinto in guatn relatziongen gegruntet aftn rispèkt

vor alle un nia aftaz untardrukhan ummaz daz åndar. Disa iz a responsabilitét boda ågeat in istitutziongen un aniaglaz vo üs”.

Dena izta khent gezoaget dar report pinn nümmar vodar heftekait kontra in baibar in Trentino vorz djar 2025 vürgelekk von diridjént von UMS kontra dar heftekait un dar kriminalitét **Laura Castegnaro**.

’Z izta o gest zait zo lazza seng da naüge reklåm zo macha khennen in problèm vodar heftekait kontra in baibar her eltar un izta khent gezoaget a video übar di App. von 112 “Where Are U” boda zuargitt zo haba hilfe odar zo rüava å åna zo reda machante vorstìan ke ma hatt mångl z’soina geholft.

Spetar håmda geredet di zen vortretar von istitutziongen boda håm untaraschribet in protokòll zo geba kontra dar geslèchte heftekait in di Provìntz vo Tria, boda hatt ’z zil drauzoschauga un zo vorstiana pezzar in problèm in ünsar provìntz un zo informara un abezolirna di laüt boda arbatn übar ditza, sterchrante di nètz boda helft in baibar.

An lestn izta khent gezoaget khurtz daz sèll boda tüat abezolirna di berda arbatet übar ditza augelekk vo TSM un soinda khent gehöart di laüt boda arbatn in di antiheftekait zentrum.

Da naüge reklåm
Da naüge reklåm zo macha khennen in problèm vorz djar 2026 gemacht von Prèss Åmt vodar Provìntz hatt ’z zil zo macha auzkhemmen bazta nonet in khent khött; di heftekait kontra in baibar her eltar.

Ma süacht zo macha khennen da sèll ekonòmege un psikologesche heftekait boda vüart z’soina auzgehakht vo allz una boda steat herta lai gesperrt tortemìtt in viar maurn von haus. Disa konditziong iz no sberar ombrómm di iz gepuntet saiz in geslecht saiz dar eltom boda laise vüart zo vorlìara soi autonomì un vil baibar übar di 65 djar leng lai hi, vorsan nicht un sbaing.

Ma sek in mustatz vonan altn baibe un geschribet “Tüansadar bea? ’Z iz nia kartza spet zo vorsa hilfe” ditza zo khöda ke ’z izta hèrta zait zo khöda basta. Nåmp in slogan soinda geschribet di nümmar bo åzorüava azma hatt mångl: in 1522 zo bizzasan mearar un zo vorstìana baz ma magat tüan un in numar 112 vor di emerdjéntzan.

Dar prodjèkt steat nidar nåmp in sèll von 2024 bida iz gest khent gehoazt “Dar Trentino lazzte nia alumma” pinn simbol vonan oage pitt mearare varm zo khöda ke ma sait hèrta untargelekk kontra dar geslechte heftekait.

Pildar, interviste, reklåm un åndarz zo bizzasan mearar da

Übarsetzt von Schaltarle vor di zung von Toalkamou vodar Zimbar Hoachebene

(cdt)